



FF advies
FLORA FAUNA WATERBEHEER
professional judgment

Raymond Cobben

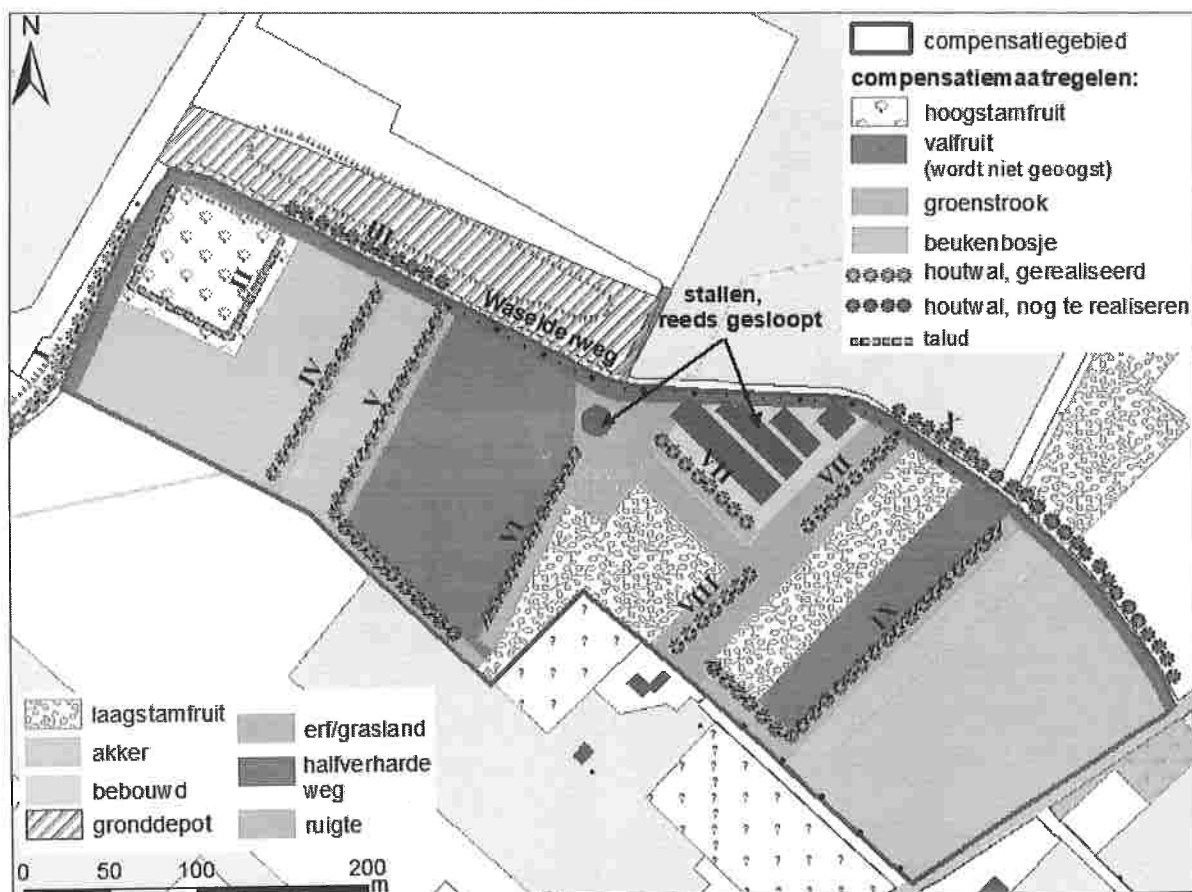
**Ecologische aspecten van
Natuurbegraafplaats Waselderweg,
Ulestraten**

**Rapportnummer R201707-A
5 oktober 2017**

**Auteur:
Ir. F. Fahner**

1. Inleiding, achtergrond

De heer Raymond Cobben is eigenaar van het gemengde boerenbedrijf aan de Waselderweg te Ulestraten, met onder andere een fruitkwekerij. Onlangs zijn de stallen waarin voorheen varkens werden gehouden, gesloopt. Op de gronden van de heer Cobben zijn in het kader van de ontwikkeling van het naastgelegen bedrijvenpark AviationValley natuurcompensatiemaatregelen gerealiseerd. Deze natuurcompensatie is uitgevoerd ter compensatie van het verlies van leefgebied van de das en de betreffende maatregelen zijn uitgevoerd conform de door het Ministerie verleende ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet (thans Wet natuurbescherming). De ontheffing dateert van 4-12-2009 (nr. FF/75C/2004/0359C) en is verlengd d.d. 13-03-2015 (nr. FF/75C/2014/0235) voor de periode 13-3-2015 t/m 31-8-2019.



Figuur 1: Inrichting natuurcompensatiegebied

De compensatiemaatregelen betreffen de aanleg en instandhouding van groenstroken (in de vorm van houtwallen), hoogstamfruitboomgaarden en een beukenbosje, zie overzichtskaartje (fig. 1).

In voorwaarde 29 van de ontheffing is onder meer het volgende bepaald: "Binnen de compensatiegronden en natuurstroken dient het beheer zodanig plaats te

vinden, dat de compensatiegronden optimaal leefgebied voor de das blijven en dat deze duurzaam in stand worden gehouden”.

2. Voornemen

Thans is de heer Cobben voornemens op zijn gronden een natuurbegraafplaats te realiseren. De begraafplaats is binnen het compensatiegebied gepland.

De begraafplaats is opgebouwd uit de volgende elementen (zie de betreffende inrichtingsschets):

- landschapskamers, met wandelpaden: bloemenweide, heide, monumentale tuin en fruitboomgaard;
- boerenerf met gedenkhuis (ter plaatse van de voormalige varkensstallen);
- vijver (idem) ;
- bestaande grondwallen (te handhaven).

3. Commentaar

Biotoopeisen van de das

De das prefereert een kleinschalig landschap met afwisseling van weilanden, bosjes en boomgaarden en verbindende groenstroken in de vorm van houtwallen, heggen, holle wegen en (droge) greppels. Dit is het voor de das optimale landschap dat in grote delen van Zuid-Limburg nog min of meer in tact is, evenals in delen van het Rijk van Nijmegen en in Noordoost-Brabant (Maasheggenlandschap). Het stapelvoedsel van de das wordt gevormd door regenwormen, welke in de boomgaarden door toepassing van stalmest in rijke mate aanwezig zijn, alsmede in vochtige graslanden op lössgronden. Verder is het menu van de das, die omnivoor is, rijk geschakeerd en bevat ook insecten als emelten en kleine zoogdieren (mol, woelrat e.d.), kikkers, padden, granen en fruit. Door de massale teelt van maïs in de afgelopen decennia, bestaat het voedsel van veel dassen in het najaar voor een belangrijk deel uit dit gewas.

Gelet op het belang van de aanwezigheid van stapelvoedsel, dienen de compensatiegronden zodanig beheerd te worden, dat regenwormen beschikbaar zijn en blijven. Verruiging past daar niet in, omdat dit de regenwormendichtheid doet afnemen en de wormen door bijvoorbeeld lang gras en verfilting van de zode slecht toegankelijk worden voor de das. Er dient dus een beheer te worden toegepast dat de (gras)vegetatie kort houdt. Extensieve begrazing met paarden en runderen (liefst jaarrond) levert de meeste structuurvariatie op, maar ook maaibeheer kan worden toegepast, of periodieke intensieve begrazing door schaapskuddes.

Evaluatie veranderingen binnen het compensatiegebied

- De structuur van het compensatiegebied zal in tact worden gelaten, het betreft met name het raamwerk van de bestaande grondwallen. Dit betekent dat aan migratieroutes en vestigingsmogelijkheden voor de das niets zal veranderen.
- Verder zal ook fruitboomgaard een plek krijgen binnen het nieuwe concept, zij het deels op een andere locatie dan waar nu het valfruit is (vergelijk fig. 1). In de huidige situatie is er sprake van een zeer grote beschikbaarheid aan valfruit. De oppervlakte van fruit zal iets afnemen, maar nog steeds ruim voldoende zijn voor de aanwezige populatie dassen.
- Het gebied zal iets intensiever worden gebruikt, vanwege de wandelpaden die de landschapskamers doorkruisen. Dit betekent dat er sprake zal zijn van een geringe toename van verstoring, hoewel het recreatieve gebruik extensief van karakter zal zijn. Overigens wordt ervan uitgegaan dat alleen angelijnde honden zijn toegestaan en dat het publiek de houtwallen niet zal betreden, uitgezonderd de plekken waar wandelpaden deze wallen kruisen. De struikenbegroeiing op de wallen is thans zodanig, dat de toegankelijkheid voor mensen slecht is en dit zal niet veranderen. Potentiële verstoring van dassenburchten zal daarom niet aan de orde zijn. Verder wordt ervan uitgegaan dat het terrein 's avonds/'s nachts niet door publiek betreden wordt, de periode van de dag dat dassen hun burcht verlaten en voedsel zoeken.
- Het beheer zal zodanig zijn, dat het karakter van de verschillende landschapskamers in stand gehouden wordt. Graslanden c.q. gazons zullen daarom kort gehouden worden, hetgeen gunstig is voor de das. Voorkeur heeft jaarrondbegrazing, waarbij bijvoorbeeld te denken is aan inzet van lakenvelders, die tevens in cultuurhistorisch opzicht een verrijking betekenen voor het landschapsbeeld en goed passen binnen het parkachtige concept.
- Er wordt verder gedacht aan instandhouding c.q. verbreding van het aanbod aan voedsel, met name fruit en granen. Hierin past de aanplant van besdragende struiken, zoals *Ribes spec.*. Hiermee kan men bijvoorbeeld de bestaande groenstroken verder optimaliseren. Daarnaast profiteert de das momenteel van periodieke teelt van maïs, waarin veel gefoerageerd wordt, in de herfst. Maar ook granen kunnen weer een plek krijgen binnen de landschapskamers, in de periferie zou men ruimte voor gewasstroken kunnen reserveren, waarbij desgewenst ook andere graansoorten toegepast kunnen worden als tarwe, haver, rogge en gerst.

Conclusie

De transitie van het huidige compensatiegebied naar een natuurbegraafplaats zal geen afbreuk doen aan de kwaliteit van het dassenbiotoop, mits het beheer wordt afgestemd op een goede productie van het stapelvoedsel van de das (regenwormen) en het aanbod van andere voedselbronnen, met name valfruit en granen. Het beheer zal waarschijnlijk beter gewaarborgd zijn dan in de huidige situatie, waarbij men moet constateren dat hier en daar verruiging optreedt.